

NAKUUSAP AALLARTINNERATA UKIUT MARLUK KINGORNA

14:05

ELSE CHRISTENSEN

14:05

NAKUUSA AALLARTIMMALLI
UKIUT MARLUK
QAANGIUNNERI

ELSE CHRISTENSEN

KØBENHAVN 2014
SFI – DET NATIONALE FORSKNINGSCENTER FOR VELFÆRD

NAKUUSA AALLARTIMMALLI UKIUT MARLUK QAANGIUNNERANI
Pisortaqarfimmi ningiu: Anne-Dorthe Hestbæk
Meeqqanut ilaqtareeqarnermullu pisortaqarfik

ISSN: 1396-1810
e-ISBN: 978-87-7119-230-8

Isikkulersuisoq: Hedda Bank
Saqqaata assiliisua: Polfoto
Netpublikation
Naqiterneqarfia: Rosendahls – Schultz Grafisk A/S

© 2014 SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd

SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd
Hertuf Trolles Gade 11
1052 København K
Tlf. 33 48 08 00
sfi@sfi.dk
www.sfi.dk

SFI'p saqqummiussai tamarmik ilaarsiffigineqarsinnaapput ersarissumik takutissinnaagaanni
suminggaanniit ilaarsinerluni.

IMAI

	SIULEQUT	7
	NAALISAANEQ	9
1	AALLAQQAASIUT	13
	Youth Forum oktoberimi 2011	14
	SFI'p nalunaarusiaa siulleg; NAKUUSA – pisinnaavugut aamma sorusuppugut	15
	SFI'p nalunaarusiaata aappaa: Kalaallit nunaanni inuusuttuuneq	16
	SFI'p nalunaarusiaasa pingajuat: nakuusa aallartimmalli ukiut marluk qaangiunneranni	17
	SFI'p nalunaarusiassaa kingulleqNAKUUSAmut malinnaasoq	19
2	MISISSUINERMI INUUSUTTUT AKISSUTEQARSIMASUT	21
	Ukiui, qassi klasseneri ilinniagaqarnerlu	22

	Najugaat	22
	Ilaqutariussuseq angerlarsimaffillu	23
	Nunnaartorineqarneq kammalaateqartarnerlu	24
	Siunissami takorluukkat	25
	2011-miit 2013-mut allannguutit	26
3	INUUSUTTUT INUIAQATIGIINNI MALIGINIARTAGAAT	27
	Inuusuttut oqallinnernut peqataasarnissaat pingaaruteqarpoq	27
	2013-mi inuusuttut ilisimasaat ajunngillaanngillanaasiit	28
	Inuusuttut ilisimasatik assigiinngitsuniit pisarpaat	29
	Inuiaqatigiinni pissutsit inuusuttut maluginiagaat	29
	Cigaretsimik, imigassamik aanngajaarniutinillu atuiliaarpallaartarneq	30
	Angajoqqaat imigassamik hash-millu atuineraq	30
	Kinguaassiutitigut atornilluineq	31
	Erguttarneq pinerluttarnerlu	31
	Atuarnermi malinnaannginneq, ilinniagaqan-nginneq suliffeqannginnerlu	32
	Inuusuttut tarnikkut ajornartorsiutaat	33
	Inuusuttut akornanni ikioqatigiittarneq	34
	Eqikkaaneq	34
4	INUIAQATIGIINNI INUNNILU ATAASIAKKAANI AJORNARTORSIUTIT ILIUUSEQARFIGINEQARTARIALLIT	37
	Imigassamik, cigaretsimik hash-millu atuneq ajornartorsiutertalik	38
	Kinguaassiutitigut atornerluisarneq	39
	Inuttut ajornartorsiutit	39
	Eqikkaaneq	40
5	KIKKUT ILIUUSEQARNISSAMIK AKISUSSA AFFIMMIK PAARINNIPPAT?	41

6	EQIKKAANEQ	45
	Apeqquiti tallimat akissutaat	46
	NAJOQQUTASSIAT	49
	SFI'P NALUNAARUSIAI TAKUKKIT UKIUA	53

SIULEQUT

Ukiut kingullerni Kalaallit Nunaanni meeqqat pisinnaatitaaffii sammineqarnerulersimapput. Sammineqarnerulersimasullu tassaapput FN'p meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaat. Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermik Naalakkersuisoqarfiup, Namminersorlutik Oqartussat kiisalu UNICEF Danmarkillu suleqatigiillutik NAKUUSA ingerlappaat, suliniutillu tunaartaraa meeqqat atugaannik nukittorsaaniarneq meeqqallu toqqammaviusumik pisinnaatitaaffii FN'p Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaanni allaqqasut atuutsinnerulernissaat.

NAKUUSA 2011-miit 2015-p tungaanut atuutisooq. Ukiullu taakku ingerlaneranni assigiinngitsunik suliniuteqareernikuuvoq, assersuutigalugu meeqqat ataatsimeersuarnikuupput Ilulissani 2011-mi, Meeqqat Isummorsorfianik pilersitsineq kiisalu Meeqqat Ulluanik Meeqqallu Pisinnaatitaaffiisa inuunik ukiut tamaasa malunnartitsisarneq. NAKUUSAp suliaasa ilagaat meeqqat inuusuttullu inuiaqatigiit inissimanerannut kiisalu inuttut periarfissat ajornartorsiutillu pillugit isumaat ilisimasaallu qulaajaasarneq. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd ukiut tamaasa inuusuttut ilisimasaannik isumaannillu tunngasunik misissuitinneqartarpoq. Nalunaarusiortarnerup tunaartaasa ilagaat makkununga oqallitarnernut immersuissalluni: imminut naleqartinneq, attaveqartarneq perorsaanerlu, sunngiffimmut tunngasut, atornerluisarneq pinngitsaalisarnerlu kiisalu kinguaassiutit qanoq atornerqartar-

nerannut tunngasut. Tamakku NAKUUSAp suliniutaanni sammineqartartut ilagaat.

Arnavaraq Jørgensen UNICEF Danmarkimi sulisoq kiisalu Klaus Møller Ilaqutareeqarnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalakkersuisoqarfimmi atorfilik suleqataanerannut qutsavigaagut.

Nalunaarusiaq mag.art. Else Christensennimit ilisimatuujunerup allappaa. Cand.jur. Inger Koch-Nielsen, ilisimatusarnermut suliaqarnerup iluani aqutsisuusimasoq nalunaarusiornermi malinnaatinneqarsimavoq.

Misissuineq UNICEF Danmarkimiit kiisalu Ilaqutareeqarnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermit Naalakkersuisoqarfiup piumasarisimavaa.

København, maj 2014

AGI CSONKA

NAALISAANEQ

Ukiut kingullerni Kalaallit Nunaanni meeqqat pisinnaatitaaffii sammineqarnerulersimapput. Sammineqarnerulersimasullu tassaapput FN'p meeqqat pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaat. Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermik Naalakkersuisoqarfiup, Namminersorlutik Oqartussat kiisalu UNICEF Danmarkillu suleqatigiillutik NAKUUSA ingerlappaat, suliniutillu tunaartaraa meeqqat atugaannik nukittorsaaniarneq meeqqallu toqqammaviusumik pisinnaatitaaffii FN'p Meeqqat Pisinnaatitaaffii pillugit isumaqatigiissutaanni allaqqasut atuutsinnerulernissaat. Suliniutip ilaraa meeqqat inuttut periarfissat ajornartorsiutillu pillugit ilisimasaat immersorneqarnissaa. NAKUUSA 2011-miit 2015-ip tungaanut ingerlanneqassaaq SFI-lu sisamanik nalunaarusiortussaavoq, taamaaliornikkut NAKUUSA malinnaavigineqassalluni.

Una nalunaarusiaq nalunaarusiassat sisamaasuni pinguat. Nalunaarusiummi apeqqut pingaaruteqarnerpaaq tassaavoq, inuusuttut Ilulissani ataatsimeersuarlutik peqataasimasut inuttut tunngasunik ilisimasaat, ukiut marluk peqataareernerisa kingorna allanngorsimanersut.

2011-miilli NAKUUSA assigiinngitsunik suliniuteqarnikuuvoq, tunaartarineqarsimavorlu inuusuttut inuttut tunngasunik oqallinnermut ilaanerulernissaat, kiisalu inuttut tunngasunik paasissutissanik tunioraaniissaq, taamaasinikkut oqinnerusumik imaqarnerusumillu oqallisigineqarnissaat anguniarlugu.

INERNERIT

Inuusuttut inuttut periarfissat ajornartorsiutillu pillugit ilisimasaat allannguuteqarsimanngillat. Tassungalu patsisaalluarsinnaavoq, inuusuttut Ilulissani ataatsimeersuariartortussat qinerneqarsimammata inuttut periarfissat ajornartorsiutillu pillugit ilisimasaqareernerat pillugu. Taamaattumik inuusuttuaqqat Ilulissani ataatsimeersuariarsimasut inuusuttuaraqatiminii ilisimasaqarnerusimassapput. Allannguutitut maluginiarsinnaasaq tassatuaavoq inuusuttuaqqat, uani misissuineri, paasissutissanik amerlanerik aallertalersimammata.

Inuttut ajornartorsiutit pillugit inuusuttut qanoq eqqartueqatigiit-tartiginerat allanngorsimanngilaq. Inuusuttuaqqat sisamaagunik ataatsip ajornartittarpaa inuttut ajornartorsiutit pillugit eqqartueqateqarnissaq qaqtuguinnarlu eqqartortarlugit – tamanna 2011-mi 2013-milu misissuineri aamma taamatut inerneqarpoq.

Inuusuttuaqqat 2011-mituulli 2013-mi inuttut ajornartorsiutit ilungersornatutut isigaat. Inuusuttuaqqat pujortartaliaartarnerat, aangaarniutunik imigassamillu atuiliaartalerat kiisalu angajoqqaat aangaarniutunik imigassamillu atuisarnerat ajornartorsiutitut annertuutut nalilerpaat. Taakkununga tulliupput kinguaassiutitigut kannguttaat-tuliortarnerit kiisalu ernguttarnerit pinerluttarnerillu. 2013-mi inuusuttuaqqat amerlanerit, inuusuttoqatitik meeqqat atuarfiani soraarummeereeraangamik ilinniagaqalertannginnerat ajornartorsiutitut isigaat.

Inuusuttut isumaat malillugu inuttut ajornartorsiutinut aaqqiinis-samut akisussaaffik angajoqqaaniippoq. Taamatorluinnaq 2011-mi aamma isummerput. Inuusuttut ikinnerit isumaqarput Naalakkersuisut, Inatsisartut kiisalu kommuneni politikerit akisussaaffimmik paarinnittut. 2011-mi inuusuttut isumaqarput politiit akisussaaffimmik paarinnittut, 2013-milu isumaqarlutik inuusuttut namminneq akisussaaffimmik paarinneqataasuullutik, taamatullu tarnip nakorsaa, atuarfiit naalakkersuisoqarfinni kommuninilu sulisut paarinnittuunerarlugit.

QULAAJAANERMI EQQUMAFFIGINIAKKAT

Misissuinerup ineneri mianersorluni nalilissagaanni oqartoqarsinnaavoq inuusuttut akisussaaffimmik isiginnittariaasiat ima paasineqassasoq; ajornartorsiutinut iliuseqarnissamik akisussaaffik inunni aaliangersimasuniit-toq. Akisussaaffik nunap aqqissuussaananit, peqatigiiffinnut imaluunniit politikikkut aqutsinermut tunngatinngilaat.

Taamatut nalileeriaaseqarnerannut naleqquttuusinnaavoq paasitissallugit inuiaqatigiit inuinnaallu ataasiakkaat suleqatigiittartut, taamaasillutillu aamma paasilissuaat politikikkut ingerlatsinermi mumisitsinerit aaliangiinerillu inuttut ajornartorsiutinut pitsannguisinnaasut.

Misissuinerup ineneri nangaanarsinnaapput pissutigalugu inuusuttut ikittuinnaat misissuinermi atorneqarsimammata. Taakkuuppullu Ilulissani ataatsimeersuarnermi (Youth Forum) peqataasimasut. Taakkuinnaallutillu inuusuttoqaterpassuatik sinnerlugit paasititsisinnaanatik.

TOQQAMMAVIK

Misissuinissamat paasissutissanik katersiniarnermi immersugassat atorneqarput, tassanilu apeqqutit matoqqasut atorneqarput.

- Youth Forumimi 2011-mi peqataasimasuni 39-suni 37-t akisimapput.
- Apeqqutit 2011-mi atorneqartut 2013-mi misissuinermi atorneqaqqipput.

Apeqqutit 2011-mi atorneqartut 2013-mi atorneqaqqipput takuniarlugu akissutaat allanngorsimassanersut.

Nalunaarusiap atuarneqarnerani eqqaamaneqassaaq inuusuttuaqqat 37-t atorneqarsimammata.

AALLAQQAASIUT

Una nalunaarusiaq nalunaariasiassat sisamaasuni pingajuvoq, taakkulu NAKUUSAp suliaanut atallutik. SFI-p nalunaarusiat isumagisarpai.

Kalaallit Nunaanni meerarpassuit ajornartorsiortitaallutik inuuput (Christensen, Kristensen & Baviskar, 2009) – tamannalu assigiinnigitsunik patsiseqarpoq, assersuutigalugu angajoqqaat inooriaasiat; imigasamik imaluunniit aanngajaarniutitik atuivallaarnerat, sumiginnaanerit, meeraqammik kamaataqarneq kiisalu meeqqat namminneerlutik inooriaasiat, inuunerannut ajoqutaasinnaasoq.

Maannakkorpiaq Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiit ajornartorsiutaannik ajunnginnerusumut allannguiniarnermik kiisalu meeqqat inusuttullu atugaannik pitsanngorsaaniernernik suliaqartoqarpoq. Suliniutinut tamakkununga NAKUUSA peqataavoq. Suliniutip NAKUUSAp anguniarpaa meeqqat atugaasa pitsanngortinneqarnissaat kiisalu pisinnaattitaaffiisa atuutsinnerulernissaat.

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfiup kiisalu UNICEF Danmarkip NAKUUSA ingerlataat. 2011-mi NAKUUSA aallartinneqarpoq 2015-milu ilimagineqarluni uninissaa. NAKUUSA suliniutinik assigiinnigitsunik suliaqarpoq, meeqqat atugaannik pisinnaatitaaffinillu pitsanngortitsinissamik siunertaqarlutik. NAKUUSAp suliniutigisimasai, suliniutai suliniutissaalu nittartakkami www.nakuusa.gl –mi allaqqapput; kalaallisut qallunaatullu.

NAKUUSAp anguniagaa tassaavoq meeqqat atugaat pisinnaati-
taaffilu nukittunerulernissaat. Tamannalu anguniarlugu suleqatigiinnerup
siunertai imatut isikkoqarput:

- Isummiussanik allannguiniarneq kiisalu akisussaassuseqarneq
- Meeqqat pillugit inatsisit nalilersornissaat
- Namminerisamik kajumissutsimik suliaqartarnermik siuarsaaneq
- Suliniutit naammassereeraangata naliliisarnermik siuarsaaneq

Una nalunaarussiaq qulaani allaqqasunut inississagaanni siullermut inissin-
neqarsinnaavoq; Isummiussanik allannguiniarneq kiisalu akisussaas-
suseqarneq; nalunaarusiornerummi ersersinniarmagu meeqqat inuusuttul-
lu inuiaqatigiinni periarfissat ajornartorsiutillu pillugit ilisimasaat isumaal-
lu.

FN'p meeqqanut isumaqatigiissutaat NAKUUSAp suliniutaani
qitiulluinnarpoq. NAKUUSA, siunissami meeqqat amerlanerit pisinnaati-
taaffimminnik ilisimaarinninnerunissaat, angajoqqaat paaqqinnilluarne-
runissaannik tapersorneqarnissaat kiisalu inuiaqatigiit akisussaaffeqar-
nerulernissaat takorluugaralugu sulivoq (www.nakuusa.gl).

NAKUUSAp takorluukkani anguniarlugu kissaatiguarpaa
meeqqat inuusuttullu pillugit inuiaqatigiit oqallinnerulernissaat. Tassunga-
lu kissaammut una nalunaarussiaq ilaatigut allanneqarpoq.

YOUTH FORUM OKTOBERIMI 2011

NAKUUSAp suliniutaa siulleg annertoorlu tassaavoq Ilulissani okto-
berimi 2011-mi meeqqanik ataatsimeersuartitsineq – Youth Forum.
Ataatsimiittussat 40-tinniarneqarsimapput Kalaallit Nunaatalu sineriaaniit
tamanit ilaasoqartoqarnissaa anguniarneqarsimalluni. Ataatsimiigiartussal-
li 13-niit 15-nut ukiullit qinnuteqarnissaannut periarfissinneqarsimapput.

2011-p ingerlanerani meeqqat sumiikkaluarunilluunniit 13-15-nik
ukiullit ataatsimeersuarnissamut ilaaqqullugit nutaarsiassatigut assigiinn-
gittutigullu kajumissaarneqarnikuupput. Ataatsimeersuarnissamut
peqataanissamut piumasaqaataasimavoq inuusuttuaqqat namminneerlutik
meeqqat inuusuttullu atugaannik eqqarsaatersuuteqareersimassasut, pi-
umaffigineqarnikuullutillu suut eqqarsaatersuuteqarfigineraat. Taassumal-
lu saniatigut peqquneqarnikuupput suna peqqutigalugu peqataarusussi-

manersut. Naggataagut aperineqarnikuupput ataatsimeersuareerunik qanoq isillutik paasisatik nunaqqatiminnut apuunniarneraat. Tassuuna anguniarneqarami nunatta meerartaasa tamarmik Ilulissani ataatsimeersuarneq iluaqutigissammassut. Meeqqat inuusuttullu 13-15-nik ukiulinni 149-7, tassa taamatut ukiullit 6 %-ii qinnuteqarsimapput. Taakku pi-umasaaqatit saniatigut piumasaaqataasimavortaaq meeqqat inuusuttullu nunaqarfinninngaannissasut illoqarfinnerlutillu. Tamannalu isumaqarsimavoq meeqqanut piumasaaqataasimasut kiisalu suminngaanner-neri toqqammavigalugit peqataasussat aaliangersarneqarsimapput, meeqqat assigiinngitsuneernissaat kiisalu atugaasa assigiinnginnissaat anguniarlugu.

Peqataanissamut piumasaaqatinik naammassinnissimasut qinerneqarput, Kalaallit Nunaatalu illoqarfii nunaqarfii eqqarsaatigalugit. Nalaatsornerup pianik meeqqat peqataasussat qinigaanngikkaluartut, meeqqat peqataatinneqartut sineriak tamakkerlugu aggersuniit ataatsimeersuarneq peqataaffigineqarpoq. Meeqqat inuusuttullu 39-t peqataapput.

SFI'P NALUNAARUSIAA SIULLEQ: NAKUUSA – PISINNAAVUGUT AAMMA SORUSUPPUGUT

NAKUUSA p suliniutaasa pingaernerpaartaa ”isummiussanik allannguini- arneq kiisalu akisussaaffeqataaneruneg” aallaavigalugu misissuiner- mi immersugassat suliarineqarsimapput inuiaqatigiinni periarfissat ajornar- torsiuutillu pillugit ilisimasaannut tunngasut. Immersugassat immer- sorneqarput ataatsimeersuarnerup nalaani.

Meeqqat inuusuttuaqqallu 37-t immersuipput. Taakkunannga ni- viarsiaqqat 22-pput nukappiaqqallu 15-llutik – amerlassusaasa assigi- innginnerata qinnuteqarsimasut assigiffaarippaa, tassami niviarsiaqqat qinnuteqarsimasut nukappiaqqaniit amerlanerusimmata.

Immersorneqarsimasut toqqammavigalugit nalunaarusiaq al- lanneqarsimavoq (Christensen, 2012), imaritinneqarlunilu inuusuttut 37-t inuiaqatigiinni ajornartorsiuutit periarfissallu pillugit ilisimasaat isumaallu; assersuutigalugu qanoq oqaloqatigiissutigisarneraat kiisalu pissutsit suut ajornartorsiutaanerpaanersut iliuuseqarfigineqartariallit taavalu kikkut iliuuseqartariaqarnerat. Taakkulu saniatigut meeqqanut tunngasunik paa- sissutissanik tunineqarpugut, assersuutigalugu qassinik ukioqarnersut qanorlu ittumik ilaqaqarnersut assigisaallu.

Nalunaarusiap ataatsimeersuarnermi immersorneqarsimasut saqqummersippai. Kisianni nalunaarusiaq malillugu nunatsinniittut meeqqat inuusuttullu tamaasa sinnerlugit oqariartuuteqartoqarsinnaangilaq. Meeqqammi inuusuttullu 37-iinnaat kisimik immersuisimmata. Naqissuserneqassaarli meeqqat inuusuttullu immersuisimasut inuttut namminneerlutik aqqusaarsimasaannik tunngasunik aperineqanngimmata imaluunniit inuttut paasissutissat pillugit aperineqarnikuunngimmata. Inuiaqatigiit pillugit ilisimasaat kisiisa pillugit aperineqarnikuupput inuttut misiginikuusaat pinnagit. Nalunaarusiaq uani www.sfi.dk atuarneqarsinnaallunilu aaneqarsinnaavoq.

SFI'P NALUNAARUSIAATA AAPPAA: KALAALLIT NUNAANNI INUUSUTTUUNEQ

Oktober 2012-mi nutaamik nalunaarusiornissamut paasissutissanik katerisoqarpoq, NAKUUSAp suliniutaanut attumassuteqartunik. Meeqqat atuarfianni atuartut angajullit 373-t, atuarfinniit sisamaninngaanneersut nunaqarfinni illoqarfinnilu ittu, inuiaqatigiinni ajornartorsiutit periarfissallu pillugit ilisimasaat isumaallu pillugit immersuitinneqarput. Immersugaalli ataatsimeersuariarsimasut immersugarisimasaattulli imaqarpoq. Meeqqat taakku 373-t kiisalu ataatsimeersuariarsimasut isumaat assigiiffearput. Tamarmimmi isumaqarput inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit oqallinnermi inuusuttut ilaanagerusariaqartut, taamaakkaluartorli missuinerup takutippaa ikittuinnaat tamakkuninnga tunngasunik eqqartueqatigiittartut.

Inuusuttut inuiaqatigiinnit inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutit pillugit ilisimasaat oqaqqissaarinerniit itinerusumillu nassuiarneqarsimanngitsuniit aallaaveqarput. Assersuutigalugu angajoqqaat imigassamik atuivalaarnerat inuusuttut inuiaqatigiinni ajornartorsiutit isigivaat, kisiannilu iluamik nassuiarsinnaanagu qanoq imerajuttut meeraannut sunnuteqartarnersoq. Imaaratarsinnaavoq pissutsinut tamakkununna ilisimasaqarsimassasut. Inuusuttut tamakkuninnga eqqartuisarnermik sungiussisimannigitsutut akissutaat isiginiarsimavagut.

Inuusuttut isumaqarput inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutit amerlasoorujussuit iliuuseqarfigineqartariaqartut. Taakkunungalugu amerlanernut angajoqqaat iliuuseqartussatut tikkuarneqarsimallutik.

Nalunaarusiaq 2013-mi saqqummersinneqarpoq www.sfi.dk alakkarusiuk atuarsinnaavarsi aalluguluunniit.

SFI'P NALUNAARUSIAASA PINGAJUAT: NAKUUSA AALLARTIMALLI UKIUT MARLUK QAANGIUNNERANNI

Una nalunaarusiaq nalunaarusiassani sisamaasuni pingajuvoq, NAKUUSA^p suliaanik; Ilulissani ataatsimeersuarsimasut isumaannik, malinnaasuulluni. Misissuinerimi misissorneqassaaq inuusuttut ataatsimeersuaqataasimasut ilisimasaat isumaallu allanngorsimanersut.

Ukiassakkut 2013-mi inuusuttut Ilulissani ataatsimeersuarnermut peqataasimasut 37-t saaffigineqarpoq, misissuinerimut peqataateqqin-niarlugit. Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalak-kersuisoqarfimmiit saaffiginneq ingerlanneqarpoq, taakkuummatami peqataasut atiinik sumilu najugaqarnerannik ilisimannittut (SFI's piginnimmagit paasissutissat taamak ittut).

Paasineqarpoq inuusuttut Youth Forumimut peqataasimasut ilaat allami najugaqalersimasut. Ilaat angajoqqaatik ilagalugit nuussimapput ilaasalu sumi najugaqalersimani paasineqarnatik, ilaat Danmarkimut nuussimapput angajoqqaatik ilaginagit (immaqa efterskolersimapput). Inuusuttut ataatsimeersuaqataasimasuni 37-niit 28-t pissarsiarineqarput. Taakkulu 28-t nutaamik immersuipput.

Taakkunanga 19-t niviarsiaaraapput qulingiluallu nukappiaraallutik. Tamassumalu takutippaa niviarsiaqqat pingasut nukappiaqqalu arfinil-lit pissarsiarineqarsimannigut.

MISISSUINERUP SIUNERTAA

Misissuinerup siunertaraa inuusuttut 2011-mi Ilulissani ataatsimeersuare-ernerup kingorna ilisimasaat isumaallu allanngorsimanersut. Misissuiner-mi makku uuttuutigineqarput:

- Inuusuttuaqqat isumaqarnerisut inuiaqatigiinni inuillu ataasiakkaani ajornartorsiutit pillugit ilisimasaqarlualutik 2011-mut sanilliullugu i 2011
- Ullumikku inuiaqatigiinni inuillu ataasiakkaani ajornartorsiutit pil-lugit eqqartuinerusarnerisut

- Inuiaqatigiinni inuillu ataasiakkaani ajornartorsiutit pillugit nalilii-nikuunerat allanngorsimanersoq
- Ajornartorsiutaasinnaasut suut iliuuseqarfigineqartariaqarnersut pil-lugit isumaat allanngorsimanersut
- Kikkullu ajornartorsiutit pillugit iliuuseqarnissamik akisussaaffimmik paarinnittuunerannik isumaat allanngorsimanersoq

Misissuinermit peqataasut ikippallaarnerat pissutaalluni kingullermik mis-sissuinermit inernerit maannakkumullu inernerit imminnut sanilliullugit misissoqqissaarisooqarsinnaanngilaq.

Misissuinermit inernerit takutippaat ullumikkut qanoq eqqarsaa-tersuuteqarnersut inuiaqatigiinni inuillu ataasiakkaani ajornartorsiutit pil-lugit. Akissutaalli Youth Forumeqataasimasunut tamanut attuumassuser-sinnaanngilagut, tamarmimmi akinikuunngimmata.

Misissuinerup inernerit 2013-mi akissuteqarsimasunuinnaq at-tuumassusersinnaavagut.

MISISSUERIAASEQ

Inuusuttut Ilaqtariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalak-kersuisooqarfimmi atorfilimmiit, immersugassamik nassitsissimapput ilaal-lu oqarasuaatikkut apersorneqarsimallutik.

Immersugassap imaa Youth Forumimi peqataasunut apeqqutigi-neqarsimasut assingajaanik immersuitinneqarput. Immersugassami apeqqutit makkuupput: inuiaqatigiinni inuillu ataasiakkaani ajornar-torsiutaasinnaasunut periarfissaasinnaasunullu ilisimasaat qanoq anner-tutiginersut, qanoq oqaloqatigiissutigisarneraat, suut iliuuseqarfigi-neqartariaqarnersut kiisalu kikkut iliuuseqartussaannersut. Taakku apeqqutit saniatigut aperineqarput siunissami sunik angusaqarusunnersut ilinniagaqalernissamullu tunngasunik apersorneqarlutik.

Inuusuttut namminneq inuttut misiginikuusaat pillugit aper-ineqanngillat. Ilisimasaat, isumaat takusinnaasaallu kisiisa pillugit aper-sorneqarput.

SFI'P NALUNAARUSIASSAA KINGULLEQNAKUUSAMUT MALINNAASOQ

Nalunaarusiat tulleriiiattut nalunaarusiamik sisamassarutaasumik nagga-serneqassapput, taannalu 2015-mi saqqummernissaa ilimagivarpuit. Taannalu tassaasussaavoq inuusuttorpassuit, atuarfinniit assigiinngitsuniit angajullerni atuartut isumaannik ilisimasaannillu qulaajaasusaaq.

Uma nalunaarusiap siunertaa assigilluinnarpaa, tassami takutissammagu atuartut isumaat allannguuteqarsimansoq inuiaqatigiinni inuillu ataasiakkaani ajornartorsiutit pillugit.

MISISSUINERMI INUUSUTTUT AKISSUTEQARSIMASUT

Youth Forumimut peqataasimasut 37-suni 28-t 2013-mi immer-sugassamik immersuisimapput. 2011-mi 2013-milu misissuinermi inu-usuttut peqataasut ikittuaraapput, maannakkullu ataatsimeersuarsimasut 76 %-ii kisimik immersuisimapput.

NAKUUSAmi sulisoq oqarpoq ataatsimeersuarsimasut ilarpassui najugaat allanngorsimammata pissarsiarineq ajornarsimasut.

Nuussimasut kikkuneru paasinialugit 2011-mi immersukkat 2013-milu immersukkat imminnut nallersuunneqarput, takuniarlugu inu-usuttut sorliit pissarsiarineq ajornarnerusimasut. Makku ilaatigut immik-kut isiginiarneqarput: ukiui atuarfimmilu qassi klassiunersut, sumiiffii, ilaqutariiusiat, inuit naapittagaat/nalunngisaat, atuarfimmi kammalaataat, nuannarineqarnermut tunngasut, ilinniagaqalernissamik takorluugaat si-unissamilu takorluugaat. Paasissutissat tamakku kinaassusiler-suisinnaammata taakku atorlugit paasiniarsimavarput inuusuttut sorliit Youth Forumimi ilaasimasut akisimanginnerusut.

Misissuinerup siunertaraa sutigut inuusuttut isumaat ilisimasaallu allannguuteqarsimanersut inuiaqatigiinni inuillu ataasiakkaani ajornar-torsiutaasinnaasut periarfissaasinnaasullu pillugit. Tassuunalu aamma misissorsinnaaniassagatsigu inuusuttut sorliit qanoq isumaqarnerusut ili-simasaqarnerusullu. Aamma imaassinnaammat isumaasa assigiinnginneri nalaatsortuinnarmik assigiinngissuseqartut.

UKIUI, QASSI KLASSERNERI ILINNIAGAQRNERLU

Inuusuttut misissuinermi siullermi immersuitinneqarsimasuni 11-t 1996-mi inunngorsimapput, 19-t 1997-mi inunngorsimapput kiisalu arfineq pingasut 1998-mi inunngorsimallutik. Uani nalunaarusiami inuusuttut ukiui allaanerulaartumik agguarsimapput; arfineq-marluk 1996-mi inunngorsimapput, aqqaneq-marluk 1997-mi inunngorsimapput arfineq-pingasullu 1998-mi inunngorsimallutik.

Tamassumalu takutippaa inuusuttut angajulliunerusut misissuinermi uani peqataasimannigitsut, nukarliunerillu suli peqataallutik. Tamannalu isumaqarpoq inuusuttut angajulliit pissarsiarineq ajornarnerusimasut allamut nuussimani – immaqqa Danmarkimut ilinniarsiarsimani pissutaallutik. Inuusuttut 28-suni 15-t meeqqat atuarfiat naam-massereersimavaat, ataaseq 9. klasserpoq qulingiluallu 10.

Inuusuttut atuarunnaareersimasut tamarmik akisimapput ilinnia-gaqalereersimallutik. 19-t ilinniakkamik ilinniagaqassamaalereersimapput, arfineq marluk suli nalugallarpaat ilinniakkamik sorlarmik aallartitsiniarnerlutik taamaakkaluartorlu ersersissimavaat ilinniagaqalerumaassallutik, marluk suli nalugallarpaat suniarnerlutik. Inuusuttunut allanut sanilliutis-sagaanni amerlassoorujussuit ilinniagaqalissamaarput imaluunniit ilinnia-gaqalereersimapput.

NAJUGAAT

Inuusuttut misissuinermi peqataasut amerlanerpaartaat Qaasuitsup Kommuneani najugaqarput. Aamma taamaappoq 2011-mi, takussutissiaq 2.1 takuuk.

TAKUSSUTISSIAQ 2.1

Misissuinermi inuusuttuaqqat kommunekaarlugit agguaqatigiissinnerat 2011-mi 2013-milu. Amerlassusaat.

Kommune	Amerlassusaat 2011	Amerlassusaat 2013
Qaasuitsup Kommunian	15	13
Qeqqata Kommunian	6	4
Kommuneqarfik Sermersooq	11	5
Kommune Kujalleq	6	6
Katillugit	38	28

Kommuneqarfik Sermersuumi najugallit NAKUUSAmi sulisuniit pis-sarsiariumaatsinneqarsimapput.

2011-mi inuusuttut 28-t illoqarfimmi najugaqarsimapput inuusuttullu qulit nunaqarfimmi najugaqarsimallutik. 2013-mi takusinnaavarput inuusuttut 20-t illoqarfimmi najugaqartut inuusuttullu arfineq-marluk nunaqarfimmi najugaqarlutik (inuusuttup ataatsip akisimanngilaa sumi najugaqarnerluni). Tamannalu isumaqarpoq inuusuttut nunaqarfimmi najugaqartut misissuinermi peqataasut.

ILAQUTARIIUSSUSEQ ANGERLARSIMAFFILLU

2011-mi inuusuttut 32-t angajoqqaartik kisimiittoq imaluunniit angajoqqaatik tamaasa najorpaat, pingasut atuarfiup inaataani ineqarput ataaserlu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfimmi najugaqarluni.

2013-mi inuusuttut 17-t angajoqqaartik angajoqqaatilluunniit najorpaat. Marluk anaanartik inooqataalu najorpaat, ataatsip anaanani kisimiittoq najorpaa ataatsillu ataatani kisimiittoq najorlugu. Taamaasilluni takutinneqarpoq inuusuttut 28-suni 21-t angajoqqaq/angajoqqaat najoraat.

Inuusuttoq ataaseq ilaqtamini najugaqarpoq, pingasut atuarfiup inaataani (meeqqat nunaqarfimmiit aallartarput illoqarfimmi atuaqqinniarlutik), marluk namminneq ineqarput ataaserlu allatut angerlarsimafeqarluni (naluarput qanoq).

Inuusuttut marluk nammineq ineqartut eqqaassanngikkaanni, inuusuttut angerlarsimanerannut paasissutissat allanngungaarnikuunngilat.

Inuusuttut akissutigisimasaanni allanngungaarsimanngitsut ilaraat angajoqqaat sulinersut suliffissaaleqisuunersulluunniit. 2011-mi inuusuttut 29-t ersersissimavaat anaanartik suliffeqartoq, 30-t ataartik suliffeqartoq. 2013-mi inuusuttut 28-suni 23-t anaanaat suliffeqarpoq inuusuttullu 30-t ataataat suliffeqarluni.

2011-mi 2013-milu inuusuttut peqataasut tunuliaqutaat allanngorpallaarsimanngilaq, takuneqarsinnaavorlu inuusuttut ingerlallu-artuusut ingerlalluartunillu ilaqtartut.

NUNNAARTORINEQARNEQ KAMMALAATEQARTARNERLU

Inuusuttut akornanni nuannarineqarnissamut pissutaasinnaasut paasiniarlugu apersorsimavagut suut pingaarnerpaajunersut nuannarineqarnissamut kammalaateqarnissamullu. Takussutissiaq 2.2 takuuk. Akissutigineqarsimasut 2011-mut sanilliunneqarput procentinngorlugit. Nuannarineqarnissamut kammaqarnissamullu pissutaanerpaq qullerpaajuvoq.

TAKUSSUTISSIAQ 2.2

Inuusuttut misissuinermi peqataasut amerlassusaat, suut nuannarineqarnissamut patsisaasinnaanerini isumaat 2011-mi 2013-milu. Procent.

Nuannarineqartarput:	2011	2013
Inussiarnersut	91	89
Eqqartuisoqartillugu isummillaqqissut	80	86
Sammissassamik nassaallaqqissut	81	82
Isertuussillaqqissut	56	64
Allat pillugit eqqartuineq ajortut	80	61
Ikinnguterpassuallik	68	54
Timersullaqqissut	45	54
Atuarfimmi pikkorissut	45	46
Isikkorissaartut	38	36
Atisagissaartut	36	36
Mobiligissaartut	12	14
Katillugit	36*	28

Anm.: Amerlasuunik qinersisoqarsinnaavoq.

Inuusuttut akissutaat malunnartumik allanngorsimannngillat 2011-mut sanilliullugit. Pissutaasinnaasorlu ataaseq *Allat pillugit eqqartuineq ajortut* kisimi malunnartumik allanngorsimavoq, tassami amerlanerit taanna 2013-mi qinersimammassut. 2011-mi 80 %-iuvoq 2013-milu 61 %-iulluni. Tamassumunnga patsisaasinnaassooq alliarturnerimi inuit allat pillugit eqqartuisarneq qaffattarsimaneq.

2011-mi niviarsiaqqat nukappiaqqallu assigiinngissusaannik takuvugut. Niviarsiaqqat 2011-mi isumaqarsimapput eqqartuisoqartillugu isummillaqqinneq pingaaruteqartoq, inunnik allanik eqqartortannginnissaat pingaartissimavaat kiisalu atuarfimmi pikkorissuunissaq. Nukappiaqqalli timersullaqqissuuneq pingaartissimavaat. 2011-miilli niviarsiaqqat amerlanerujussuusimaneq kiisalu 2013-mi suli amerlanerineri pissutigalugu apeqqummut tassunga suaassusaat ilanngussimannngilarput.

Taassuma saniatigut aperineqarsimapput niviarsaqqanik nukappiaqqanilluunniit kammaqarnernerunersut. Apeqqummullu tassunga akissutit allanngorsimapput, tassami 2013-mi 2011-mut sanilliullugu, amerlane-

rit niviarsiaqqat nukappiaqqallu tamaasa kammagimmassuk. Inuusuttut 21-t (75 %) 2013-mi taamak akisimapput.

SIUNISSAMI TAKORLUUKKAT

2011-mi inuusuttut aperineqarsimapput sunik siunissami takorluugaqarner sut. 2013-mi tamanna pillugu aperineqaqqissimapput. Takussutissiami 2.3-mi akissutaat takuneqarsinnaapput. Inuusuttut siunissami takorloorneqarnerpaaq qullerpaavoq, takorloorneqannginnerpaarlut allerpalluni.

TAKUSSUTISSIAQ 2.3

Inuusuttut misissuinermit peqataasut amerlassusaat, sunik takorluugaqarner sut 2011-mi 2013-milu. Procent.

Takorloorpaat:	2011	2013
Nuannersumik inuunissaq	95	100
Ilinniagaqalernissaq	97	96
Inuuneq pissanganartuussasoq	84	93
Allanik ikiunissaq	76	86
Angalanissaq	78	79
Kalaallit Nunaanni najugaqar-nissaq	62	75
Meerartaarnissaq	62	75
Inooqateqalernissaq	59	75
Kalaallit Nunaanni ilinniarnis-saq	27	36
Katillugit	37	28

2013-mi inuusuttut siunissami takorluugaat 2011-mut sanilliullugit assigittut taaneqarsinnaapput. Amerlanerulaartut Kalaallit Nunaanni najugaqarnissaminnik takorluuipput, inooqateqarnissaminnik meeraqarnissaminnillu. Taakku takutippaat inuusuttut perornerusimasut 2011-mut sanilliullugit.

Inuusuttut amerlanerit Kalaallit Nunaqarusunnerat isumaqarsinnaavoq inuusuttunut pingaaruteqalersimasoq Kalaallit Nunaanni najugaqarnissaq. Kisianni aamma tamassuma patsisaa allaaratarsinnaavoq - akisutsit ikingaarmata immaqaa isumalersornissaa killeqarpoq.

Inuusuttut perornerusumanerannut takussutissaqissoq tassaavoq inooqateqalernissamik meeraqalernissamillu eqqarsaatersuuteqarnerunerat.

2011-MIIT 2013-MUT ALLANNGUUTIT

Inuusuttut allaaserinissaanut siunertaasimavoq takunissaa kikkut peqataannginnersut 2011-mut sanilliullugu. Misissorsimavarput inuusuttut sorliit peqataasimannginnersut. Paasivarpullu inuusuttut angajulliunerusut peqataasimanngitsut. Inuttut namminneerlutik atugaat isumaallu patsisaanngitsut aamma paasivarpur.

INUUSUTTUT INUIAQATIGIINNI MALIGINIARTAGAAT

Uani misissuinermi paasiniarsimavarputtaaq inuusuttut 2011-mut sanilliullugit qanoq inissisimangersut, ukununnga tunngatillugu: inuusuttut qanoq pingaartitsigivaat inuusuttut inuiaqatigiinni inuillu ataasiakkaani pissutsit pillugit oqallinnermut peqataasariaqarnersut kiisalu qanoq namminneerlutik oqallisigisartigineraat. Taassuma saniatigut misissorsimavarput qanoq ilisimaqarnertik nalilerusunneraat pissutsinut assigiinngitsunut tunngasunik suminngaanniillu ilisimasatik pisimanageraat. Kingullertut misissorsimavarput inuiaqatigiinni pissutsit sorliit ajornartorsiutitut taasinnaaneraat.

INUUSUTTUT OQALLINNERNUT PEQATAASARNISSAAT PINGAARUTEQARPOQ

Inuusuttut 28-suni 24-t isumaqarput inuusuttut inuiaqatigiinni pissutsinut oqallittarnerni peqataanerusarnissaat pingaaruteqartorujussuaq. Sisamallu kingulliit isumaqarput pingaaruteqartpq. 2011-mi aamma taamatut akisimapput.

Inuusuttut arfineq-pingasut (29 %) isumaqarput inuiaqatigiinni pissutsit pillugit oqallinnernut peqataanissamut soqutiginnilluarlutik, 16-t (57 %) soqutiginnipput sisamallu (14 %) soqutiginninnertik killeqartoq.

2011-mi akissutigineqarsimasunut assingulluinnarput. 2011-mi inuusuttut 37-suni 34-t soqutiginnilluarlutik akisimapput.

2013-mi inuusuttuaqqat 11-t (39 %) akisimapput inuusuttoqatitillu inuiaqatigiinni pissutsit pillugit oqaloqatigiissutigisarlugit, qulingiluat (32 %) ilaatigut oqaloqatigiissutigisarpaat. Tamannalu isumaqarpoq inuusuttut 75 %-iisa oqaloqatigiissutigisaraat ikinngutitillu. Inuusuttut sinneri arfineq-pingasut qaqutiguinnaq oqaloqatigiissutigisarpaat imaluunniit oqaloqatigiissutigineq ajorpaat.

Akissutigisimasaat apeqqutip tulliata takutippaa oqaloqatigiissutiginnitarneq qanoq ajornanngitsiginersoq/ajornartiginissoq. Inuusuttut 20-t (62 %) isumaqarput ajornanngitsuusut eqqartussallugit, arfineq-pingasut isumaqarput inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsitit periarfissallu pillugit oqaloqatigiittarneq ajornartartoq.

2011-mut akissutaat sanilliullugit allaaneruvallaanngillat.

2013-MI INUUSUTTUT ILISIMASAAT AJUNNGILLAANNGILLANAASIIT

Inuusuttut aperineqarsimapput inuiaqatigiinni pissutsinut ilisimasaat qanoq inissisimansut. Takussutissiaq 3.1 takuuk.

TAKUSSUTISSIAQ 3.1

Inuusuttut inuttut periarfissat ajornartorsitillu pillugit ilisimasaqarnerannut agguarnerat 2011-mi 2013-milu. Procent.

Ilisimasaqassusaat	2011	2013
Ilisimasaqarlupunga	16	14
Ilisimasakka ajorpallaanngillat	60	64
Ilisimasakka killegarput	19	22
Ilisimasaqanngilanga	5	0
Katillugit	37	28

2013-mi inuusuttoq ataasiinnarluunniit akisimannigilaq ilisimasaqanngilluinnarluni. Taamaakkaluortoq akissutigisimasaat 2011-mut sanilliullugit allaaneruvallaanngillat: 2011-mi 2013-milu 20 %-iinnaat isumaqarput ilisimasatik killegartut.

INUUSUTTUT ILISIMASATIK ASSIGIINNGITSUNIIT PISARPAAT

2011-mi inuusuttut aperineqarnikuupputtaaq ilisimasatik sumiit pissarsiarisimaneeraat. Ilimagineqarsinnaavoq apeqqummi tassani inuusuttut akisutaat allanngorsimassasut (perornikuuppummi), inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut periarfissaasinnaasulluunniit pillugit ilisimaqasaqassusaat allanngunngikkaluartoq, takussutissiaq 3.2 takuuk.

TAKUSSUTISSIAQ 3.2

Inuusuttut misissuinermi amerlassusaasa agguarnerat; suminngaanniit ilisimasatik pisimaneeraat. 2011-mi 2013-milu. Procent.

Uanngaanniit pivakka:	2011	2013
Atuarfimmi	67	79
Angajoqqaanniit	78	75
Radiokkut	44	68
TV-kkut	44	64
Internetsikkut	22	54
Kammalaatinniit	22	46
Aviisikkut	22	46
Katillugit	37	28

Anm.: Arlatinnik akisoqarsinnaavoq.

2013-mi akissutaat 2011-mut sanilliullugit allanngorujussuarsimapput. 2011-mi 2013-milu inuusuttut amerlaqatigiit akisimapput angajoqqaaminniit pissarsiarisimallugit. Kisianni maannakkut takusinnaavarput inuusuttut assigiinngitsuniit ilisimasatik pisimallugit (ataurfik, tv, radio, internet, aviisit). Taakkumi kisitsisaat qaffangaatsiarsimammata 2011-mut sanilliullugit. Akissutaasa takutippaat inuusuttut periarfissat assigiinngitsut atorlugit paasissutissanik aallertalersimasut kiisalu ukiunik marlunik utoqqaanerulersimagamik periarfissanik allanik aqquusaagaqartalerne-rusimasut.

INUIAQATIGIINNI PISSUTSIT INUUSUTTUT MALUGINIAGAAT

2011-mi immersugassaq inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut periarfissaasinnaasulluunniit pillugit apeqqutinik 19-nik

imaqarpoq. Apeqqtinut tamanut inuusuttut akisinnaasimapput ”isumaqataavunga”, ”isumaqataasinnaavunga”, ”isumaqataaangilanga” aamma ”naluara”.

Ataani 2011-mituulli akissutaat allaaserineqassaput. Apeqqtit ataasiakkaarlugit allaaserissavagut.

CIGARETSIMIK, IMIGASSAMIK AANNGAJAARNIUTINILLU ATULIAARPALLAARTARNEQ

2011-mi 2013-milu inuusuttorpasuit isumaqaasimapput Kalaallit Nunaanni inuusuttut cigaretsimik, imigassamik aanngajaarniutinillu atuliaarpallaartarnerannut. Inuusuttulli manna ajornartorsiutitut isigaat.

- Inuusuttut 86 pct. (24-t) isumaqataapput inuusuttut pujortartaliaartarnerat inuiaqatigiinni ajornartorsiutaasoq
- Inuusuttut 75 pct. (21-t) isumaqataapput inuusuttut imigassamik atuliaarpallaartarnerat inuiaqatigiinni ajornartorsiutaasoq.
- Inuusuttut 71 pct. (20-t) isumaqataapput inuusuttut hash-mik atuliaartarnerat inuiaqatigiinni ajornartorsiutaasoq.

Inuusuttut apeqqtinut qulaaniittunut ”isumaqataavunga”-mik akisimangitsut amerlanerit akisimapput ”isumaqataasinnaavunga”-mik. Inuusuttulli allat ”naluara”-mik akisimasut inuusuttut hash-mik atuliaartarnerannut tunngavoq, akisimanatillu ”isumaqataaangilanga”-mik.

Akissutigisimasaasa agguataarnerat 2011-misulli isikkoqarput. Imigassamik, cigaretsimik hash-millu atuliaartarnerat inuiaqatigiinni ajornartorsiutaasutut isigineqarput allanngortikkusunneqarlutillu (Nielsen & Bjerregaard, 2011). Allatullu isummersimasuugalarunik tupannarsimassagalarpoq (immaqalu aarlerinarluni).

ANGAJOQQAAT IMIGASSAMIK HASH-MILLU ATUINERAQ

Angajoqqaat imigassamik hash-millu atuinerujussuat inuusuttuniit maluginiarneqarsimaqaaq inuiaqatigiinnilu ajornartorsiutitut isigineqarsimalluni 2011-mi. 2013-mi tamanna aamma taamatoqqissaaq isiginierneqarpoq.

- Inuusuttut 61 procentii (17-t) isumaqataapput inuusuttorpasuit ajornartorsiutitaanerannut, angajoqqaavi tamarmik imaluunnit anaanaat/ataataat imigassamik ajornartorsiuteqarnerat pissutaalluni
- Inuusuttut 57 procentii (16-t) isumaqataapput inuusuttorpasuit ajornartorsiutitaanerannut, angajoqqaavi tamarmik imaluunniit arlaannaalluunniit hash-mik atuinerujussuat pissutaalluni.

Akissutigineqarsimasut Kalaallit Nunaanni pissutsit assigilluinnarpaat (Christensen, Kristensen & Baviskar, 2009), akissutillu agguataarsimaneerat 2011-mut assingungajalluinnarlutik.

KINGUAASSIUTITIGUT ATORNILLUINEQ

Meeqqanut kinguaassiutitigut atornerluisarneq pillugu, ukiuni kingullerni Kalaallit Nunaanni oqallittarnerit annertusiartorsimapput, taassumalu kingunerisimavaa saaffiginnittarfiliorneq Saaffik-mik atilik. Saaffik suliasaraa meeqqat inuusuttullu kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimasunik ikiorsiinissaq kiisalu kingunerisartagaanik inuiaqatigiinnut paasissutissanik saqqummiisarnissaq.

- Inuusuttut 64 procentit (18) meeqqat inuusuttullu kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimanertik pissutigalugu ajornartorsiorqealertarneerat pillugu isumaqataapput

2013-mi akisut amerlassusaat 2011-mut sanilliullugit ikinnerupput, 2011-mi 76 pct. Akuersisimammata. Tassungalu atatillugu paasitikkusupparput apeqqut ima ittoq akinikummassuk: ”Inuusuttorpasuit ajornartorsiorput kinguaassiutitigut atornerlunneqarnikuugamik”. Apeqqummili allaqqanngilaq inuusuttut qasserpiaat ajornartorsiuteqarnerisut, kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimaneerit pissutaallutik.

ERNUTTARNEQ PINERLUTTARNERLU

Ernuttarneq pinerluttarnerlu taassumalu kinguneratigut politiilersuusisarnerit pillugittaaq Kalaallit Nunaanni oqallinneq ingerlavoq. Inuusuttut tamarmik akuersillutik ersersippaat inuusuttorpasuit imigassamik

atuivallaartarnerat kingornalu pinerlunniartarnerit (tillinniarnertit aserorterinerillu) pillugit.

- Inuusuttut 71 pct. (20-t) isumaqataapput inuusuttorpassuit politiiniit ajornartorsiutigineqartarnerat imigassamik atuivallaartarnerat pinerlunniartarnerallu pissutaalluni
- Inuusuttut 68 pct. (19-t) pinerluttarnertik (tillinniartarnertik) pissutigalugu politiiniit ajornartorsiutigineqarnerat pillugu isumaqataapput.

Inuusuttut akissutigisimasaasa agguarnerat, 2011-mut sanilliullugit allaanerunngillat. Taamaakkaluortoq inuusuttut 2013-mi amerlanerupput uunga isumaqataasut: inuusuttorpassuit politiiniit ajornartorsiutigineqarput pinerluttarnertik, ass. tillinniartarnertik pissutigalugu. 2013-mi isumaqataasut 68 pct-iupput 2011-mi 50 pct-iullutik.

ATUARNERMI MALINNAANNGINNEQ, ILINNIAGAQAN- NGINNEQ SULIFFEQANNGINNERLU

Meeqqat atuarfianni iluamik malinnaalluannginnerit, meeqqallu atuarfiarit ilinniakkamik allamik aallartitsisannginnerit taassumallu kinguneranik suliffissaaleqisarnerit tassaapput ajornartorsiutit Kalaallit Nunaanni aamma eqqartorneqangaatsiartut. Inuusuttuaqqat misissuinermit peqataasut tassunga tunngasunik apeqqutinik pengasunik aperineqarsimapput.

- Inuusuttut 86 %-t (24-t) akisimapput imasuqataallutik uunga: inuusuttut meeqqat atuarfiat naammassereeraangamikku ilinniagaqalernerneq ajortut amerlavallaarput
- Inuusuttut 39 %-t (11-t) akisimapput isumaqataallutik uunga: inuusuttorpassuit atuffarlunnerat ajornartorsiutaavoq
- Inuusuttut 50 %-t (14-t) akisimapput isumaqataallutik uunga: inuusuttut meeqqat atuarfiat naammassereeraangamikku suliffeqarneq ajortut amerlavallaarput.

Tamaat ataatsimut oqaatigissagaanni oqartoqarsinnaavoq atuarnermi malinnaalluannginnerit ilinniagaqalinngitsoortarnerlu inuusuttuniit ajornartorsiutit maluginiarneqarnerulersimasoq. 2011-mi 63 %-iusimapput apeqqutinut taakkununga isumaqataasimasut, 2013-milu 86 %-iullutik.

Inuusuttut meeqqat atuarfianniit naammassinningajalersimanertik pissutigalugu taamatut amerlatigalutik akisimanerat pissutaasinnaavoq. Tassami naammassigunikku allamik ilinniakkamik namminneerlutik qinik-kaminnik aallartisisussaapput.

Inuusuttorpasuit atuffarluppallaarnertik pissutigalugu suliffittaar-neq ajornerat inuiaqatigiinni ajornartorsiutitut inuusuttutaaq isigineqarpoq. 2011-mi 2013-nilu akissutigisimasaat assigüttorujussuupput.

INUUSUTTUT TARNIKKUT AJORNARTORSIUTAAT

Apeqqutit Kalaallit Nunaanni innuttaasut amerlanerpaasa ilisarisinnaallua-gaannut eqqartorluagaannullu tunngasunik aperivugut. Inuusuttut isu-maqarput inuiaqatigiinni ajornartorsiutaasoq; kisianni inuusuttuni angajoq-qaanilu imigassamik ikiaroonartumillu atuisarnerattuut ajornartorsiut an-nerutiginnilaq:

- Inuusuttut 46 pct. (13-t) isumaqataasimapput uunga: inuusuttorpas-suit imminoriarnissamik eqqarsaatersuuteqarput ilarpassuulu immi-noriartarlutik
- Inuusuttut 43 pct. (12-t) isumaqataapput uunga: inuusuttut ikiorneqarnerunissaminnik pisariaqartitsipput
- Inuusuttut 25 pct. (arfineq-marluk) isumaqataapput uunga: inuusut-torpasuit tarnimikkut ajornartorsiuteqarput ikiorneqaratillu
- Inuusuttut 64 pct. (18-t) isumaqataapput uunga: inuusuttorpasuit misigissutsitik aqussinnaajunnaartarpaat, illoqarfitsik/nunaqarfitsik ilaqtatillu qimallugit atuariartoraangamik.

Apeqqutinut siullernut marlunntut inuusuttut 2011-mi 2013-milu akis-sutigisimasaat nikingaarsimanngillat. Apeqqutilli pingajuannut 2013-mi isumaqataasut 2011-mut sanilliullugit ikinnerupput. 2011-mi 39 %-t isu-maqataasimapput.

Apeqqummulli kingullermut tunngatillugu akissutsit allaane-rujussuupput. 2011-mi 39 %-t isumaqaasimapput 2013-milu 64 %-iullutik. Tassungalu atatillugu eqqoriarneqarsinnaavoq inuusuttut allereer-nikuugamik perorlutillu misigissutsikkut nalornisarnermik paasinninneru-lersimasut kiisalu inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutitut isigilersinnaanerulersimallugu, illoqarfimmut atuariartoraluartar-neq anger-

laqqiinnartarnerillu pillugit. Kalaallinut ilaqquttat pingaaruteqartorujussuupput, ilaqquttanillu maqaasisarneq eqqartorneqangaatsiartarpoq ilaqquttat qimallugit aallartoqartillugu.

INUUSUTTUT AKORNANNI IKIOQATIGIITTARNEQ

Inuusuttut ulluinnarni ilaqquttami avataatigut isumalluuteqartarnerisut missorsimavarput. Tassaavorlu qanga kalaallit kulturiat tusaamaneqaatigisaallu; ikioqatigiittarneq agguaassisarnerillu, ullutsinni sulit atornerqarneranik oqaatigineqartartoq.

- Inuusuttut 43 pct. (12-t) uunga isumaqataapput: inuusuttut ikinnguteqallaqqissuupput
- Inuusuttut 29 pct. (arfineq-pingasut) uunga isumaqataapput: inuusuttut inuit allat inuunerannut akulerukkusuppiangitsut
- Inuusuttut 46 pct. (13-t) uunga isumaqataapput: inuusuttut artorsaraangamik imminnut ikioqatigiilluartaqput
- Inuusuttut 43 pct. (12-t) uunga isumaqataapput: Inuusuttut pimminnik inuusuttoqatiminnut agguaassillaqqipput.

2011-mi inuusuttut amerlanerit (57 %-t) isumaqarsimapput inuusuttut ikinnguteqallaqqissuusut. Apeqqutinut sinnerinut inuusuttut akissutigisimasaat 2011-mut sanilliullugit allanngornerusimangillat.

EQIKKAANEQ

Inuusuttut inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutinut periarfissanullu kiisalu ilaqquttat avataatigut isumalluuteqartarnermut isiginnittariaasii 2011-mut sanilliullugit allanngungaarsimangillat.

Assigiinngissutsit (kisitsisitigut nikinganiminnguit eqqaas-sanngikkaanni) ima isikkoqarput:

- Inuusuttut ikinnerumaartut isumaqataasimapput uunga: inuusuttorpassuit ajornartorsiorput kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimanertik pissutigalugu

- Inuusuttut amerlanerulaartut uunga isumaqataapput: Inuusuttorpassuit politiinit ajornartorsiutigineqarput pinerlunniartarnertik pis-sutigugalugu, assersuutigalugu tillinniartaramik
- Inuusuttut amerlanerit isumaqataapput uunga: Inuusuttut amerlaval-laarput meeqqat atuarfianniit anereeraangamik ilinniagaqarneq ajortut
- Inuusuttut ikinnerusut uunga isumaqataapput: Inuusuttorpassuit tarnimikkut ajornartorsiuteqarput ikiorneqarnatillu
- Inuusuttut amerlanerit uunga isumaqataapput: Inuusuttorpassuit misigissutsitik aqussinajunnaartarpaat illoqarfimmut allamut ilaqtatik qimallugit atuariartoraangamik, angerlarsilertarnertik pis-sutigalugu.

2011-mi 2013-milu inuusuttut affangajaannaat isumaqataapput inuusuttut naliginnaasumik ikinnguteqallaqqissuusut, ilaqtat avataatigut isumal-luuteqartartut, imminnut ikioqatigiittartut kiisalu pimminnik avit-seqatigiillaqqissut.

INUIAQATIGIINNI INUNNILU ATAASIAKKAANI AJORNARTORSIUTIT ILIUUSEQARFIGINEQARTARIA LLIT

Kapitel 3-mi allaaserineqarput inuusuttut inuiaqatigiinni pissutsit suut ajornartorsiutitut isigeneraat. Uani kapitalimmi allaaserissuarput inuusuttut inuiaqatigiinni ajornartorsiutitut isigisaanni, sorliit iliuuseqarfigisari-aqarnerannut isumaat.

Akissutigineqarsimasut tamaasa 2011-mut sanilliuteqqissuagut, takuniarlugu allannortoqarsimansoq. Takussutissiami 4.1 takuneqarsinnaapput inuusuttut isumaat malillugu pissutsit suut iliuuseqarfigineqartariaqarnerisut.

2011-mituulli inuusuttut amerlanerussuteqartut isumaqarput pissutsit inuiaqatigiinni ajornartorsiutitut isigisatik iliuuseqarfigineqartariaqartut. Inuusuttulli akissutigisimasaat malillugit maanna nukingernerusuttut isikkoqarput; tassami iliuuseqaqqusinerat sakkortunerummat. 2011-mi inuusuttut affaannaat missaaniittut isumaqarput inuusuttut meeqqat aturfianniit anereeraangamik ilinniagaqalerneq ajornerat, suliffeqalerneq ajornerat kiisalu tarnimikkut ajornartorsiuteqarnerat pillugit iliuuseqartoqarnissaanik ersersitsisimapput. 2013-mi inuusuttut amerlanerit pissutsit, ilaatigut qulaani allaqqasunut iliuuseqarfigineqarnissaanik ersersitsisimapput.

TAKUSSUTISSIAQ 4.1

Inuusuttut inuiaqatigiinni ajornartorsiutit ataasiakkaat iliuuseqarfigeqqusaat pillugit procentingorlugit agguarnerat. 2011-mi 2013-milu.

Inuiaqatigiinnut ajornartorsiut	2011	2013
Inuusuttut imigassamik atuliartalernerat	95	89
Inuusuttut cigaretsimik pujortartaliartalernerat	92	89
Inuusuttut aanngajaarniutitik atuliartalernerat	86	93
Inuusuttut inuttut ajornartorsiulersimasut kinguaassitigit kannguttaattuliorfigitissimanerup kingorna	86	93
Inuusuttut ajornartorsiorput angajoqqaavi imigassamik atuivallaarnerat pissutaalluni	84	89
Inuusuttut politiinik ajornartorsiutigineqarput pinerlunniartarat pissutaalluni	84	79
Inuusuttut politiinik ajornartorsiutigineqarput imernerluttarnerat persuttaaniartarnerallu pissutaallutik	78	86
Inuusuttut imminornissamik eqqarsaatersuuteqarput imminortarlutillu	73	82
Inuusuttut ajornartorsiorput angajoqqaavi aanngajaarniutitik atuivallaarnerat pissutaalluni	70	89
Inuusuttorpassuit atuffarluppallaarput	65	68
Inuusuttut meeqqat atuarfiat naammassigaangamikku ilinniagaqalerneq ajortut	65	82
Inuusuttut atuarfik naammassigaangamikku suliffisaaleqisut	57	71
Inuusuttorpassuit tarnimikkut ajornartorsiuteqarput	58	82
Katillugit	37	28

IMIGASSAMIK, CIGARETSIMIK HASH-MILLU ATUINEQ AJORNARTORSIUTERTALIK

2011-mituulli inuusuttut imigassamik, cigaretsimik hash-millu atuliartalernerat iliuuseqarfineqartarialittut inuusuttut isummersimapput. Aamma taamatut isummerfigisimavaat angajoqqaat imigassamik ikiaroorntumillu atunerujussuat pillugu. Imigassamilli atuneq ukiuni kingullerni appariaateqarsimavoq (Qallunaat nunaanni inuit ataasiakkaat imertarnerannut Kalaallit Nunaanni imertarneq annikinneruvoq), taamaakkaluartorli atuisoqarpoq meeqqanut inuusuttunullu sunniteqapiluttartumik.

2013-mi 2011-mut sanilliullugu inuusuttut amerlanerussuteqartut angajoqqaat ikiaroorntumik atuisarnerat pillugu iliuuseqaqqusinerat soqutiginarpoq. Kalaallit Nunaanni ikiaroorntoq ajornartorsiutaagalutuinartutut eqqartorneqartarpoq, assersuutigalugu Danmarkimiit timmisartumik tikittartut misissorneqartarneranni ikiaroorntumik nassaartarneq qaffakkiartorpoq; aamma tamanna inuusuttut akissutaannut immaqa sunniteqanngitsoorsimanavinnigilaq.

KINGUAASSIUTITIGUT ATORNERLUISARNEQ

Inuusuttut 2013-mi tamangajammik isummerput kinguaassiutitigut atornerluisarnerput atatillugu, atornerlugaareernerup kingorna ajornartorsiutigineqalertartut pillugit suliniartoqartariaqartoq.

Kinguaassiutitigut atornerluisarneq oqallisaalersimaqaaq unitsineqarnissaa siunerataralugu. Meeqqat inuusuttullu qassit atornerlugaasimaneramik paasisutissanik peqarpoq (Pedersen & Bjerregaard, 2012). Peqatigiiffik Meeqqat Inuunerissut aningaasaliiffigineqarnikuupput kinguaassiutitigut atornerluisarneq pillugu paasisutissanik siammarterinisaminut. Meeqqat Inuunerissut containerimik atortussanillu allanik nasarlutik angalasarput, angalanerminnilu inuppassuit kinguaassiutitigut atornerluisarneq pillugu paasittarpaat ilaatigullu namminneerlutik misiginikuusatik siullerpaamik oqaatigisarpaat.

Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinnermut Naalakkersuisoqarfik aamma nammineq ingerlataqarpoq. Ilaatigut makkununga suliniuteqarpoq: Meeqqat atornerlugaasimasunut kiisalu pinaveersartitsinernik suliaqarlutik. Aamma inersimasut meeraallutik atornerlugaasimasut ikiorneqarnissaannik suliniuteqarpoq, illoqarfanni assigiinngitsuni.

INUTTUT AJORNARTORSIUTIT

2011-mut sanillussissagaanni 2013-mi inuusuttut amerlanerit inuttut ajornartorsiutaasinnaasut eqqumaffigineruaat, isumaallu malillugu tamakkununga tunngasut pillugit iliuuseqartoqarnerunissaa kissaatigalugu. 82 %-t isumaqarput inuusuttut tarnimikkut ajornartorsiutillit ikiorserorneqarnerusariaqartut. 2011-mi inuusuttut affaannaasa tamanna iliuuseqarfigineqaqqusimavaat.

Inuttut ajornartorsiutaasinnaasut pillugit inuusuttut eqqumaffiginninnerunerat, inuusuttut perornerusimanerannik peqquteqarsinnaavoq immaqalu namminneerlutik ilisimanerulersimallugit suusinnaanerlinik qanorlu artornarsinnaatiginerinik ilisimasaqalernerusimallutik. Aamma kommuneni tamani familiecentereqarnerulernikuunera, taakkunanilu tamakkuninnga eqqartuisarneq patsisaasinnaavoq.

EQIKKAANEQ

Inuusuttuaqqat isumaat ersarippoq. Inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut pillugit sakkortuumik iliuuseqaqqusipput. 2011-mi inuusuttut inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut ilaat/arlaqalaartut iliuuseqarfigeqquaat, 2013-milu inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut tamaviisa iliuuseqarfigeqqullugit.

Taamaanneralu nassuiarneqarsinnaavoq imatut: ukiunik marlunik utoqqaanerupput taamaasillutillu ilisimasaqarnerullutik, ilisimasaqarneratalu kingunerivaa iliuuseqaqqusineruneq. Inuusuttut hash pillugu ilisimasaqarnerupput, ernguttarnerit pinerluttarnerillu politiilersaanneqartarneri eqqumaffigineruaat, taamatullu atuarnermi malinnaallu artannginnerup kingunerisinnaasai (ilinniagaqalinnginneq suliffisaaqisarnerlu). Inuusuttuaqqattaq maanna ilisimasaqarfigilersimavaat inuusuttut tarnimikkut ajornartorsiorsinnaasut oqimaatsumillu inuuneqarsinnaaneri.

Nassuiaatigineqarsinnaasuulluarportaaq Kalaallit Nunaanni pisutsinik taamatut ittunik oqallinnerulersimanerata kingunerigaa inuusuttuaqqat ilisimasaqarnerulernerat. Kisianni uani nalunaarusiami ilumut taamaattoqarnerisooq misissorsinnaasimanngilarput.

KIKKUT ILIUUSEQARNISSAMIK AKISUSSAAFFIMMIK PAARINNIPPAT?

Kapitalimmi uani allaaserineqassaaq inuusuttut isumaat malillugu kikkut inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut pillugit iliuuseqarnissamik akisussaaffimmik tigungmiartuunerpaanersut. Tamannalu paasiniallugu immersugassami allattornikuuagut inuit assigiinnigitsunik tunuliaqutillit.

Inunnut taakkununga atatillugu inuusuttut put ”assut” imaluunnit ”ilaatigut” akisussaaffimmik tigungmiarput. Inuusuttut tamangajaavimmik akisimapput.

Inuusuttut akissutigisimasaat 2011-mut sanilliusinnaatissimavagut, taamatoqqissaarmi aperereernikuugatsigit. Takussutissiami 5.1-mi takuneqarsinnaapput inuusuttut isumaat malillugu kikkut ”assut” iliuuseqarnissamik akisussaaffimmik paarinnittuunersut, akissutigisimasaallu 2011-mut sanilliuppagut, takuniarlugu allanngortoqarsimanesoq ukiut marluk ingerlareerneranni.

Takussutissiami takuneqarsinnaavoq inuusuttuaqqat amerlanerpaartaat isumaqartut angajoqqaat iliuuseqarnissamik akisussaaffeqarnerpaasutut inissineqarsimasut. Tamannalu 2011-mut sanilliullugu allanngorsimannilaq. Tamannalu aamma NAKUUSA-miit suliniutitut sammineqarnikuuvoq, angajoqqaat meeqqaminnut eqqumanerunissannik sammisumik (www.nakuusa.gl). Inuusuttuaqqat 57 %-t 43 %-illu isumaqarput Naalakkersuisut/Inatsisartut kiisalu kommuneni politikerit

iliuseqarnissamik akisussaaffimmik paarinneqataasut. Taamatut isumersimanerannut pissutaasinnaavoq, inuusuttuaqqat suli ilisimallu-annigikkaat politik qanoq atorneqarsinnaaneramik, assersuutigalugu sulinit akissallu qanoq imminnut attuumassuseqarneri. Kalaallit Nunaanni aamma politik pillugu oqallinneq killeqaaq (nammineq isumaga naapertorlugu; aviisini atuartakkakka, ataatsimittarninni paasisakka kiisalu tv-kkut radiokkullu paasisakka malillugit).

TAKUSSUTISSIAQ 5.1

Inuusuttu inuiaqatigiinni ajornartorsiutit pillugit iliuseqarnissamik kikkut akisussaaffimmik paarinninnerannut akissutaasa agqualunnerat. 2011-mi 2013-milu.

Procent.

Akisussaaffimmik paarinninnerpaat	2011	2013
Angajoqqaat	92	96
Politiit	53	39
Inuusuttut	50	68
Tarnip pissusaanik ilisimasallit	50	75
Atuarfik	44	61
Naalakkersuisoqarfinni atorfillit	47	61
Nunatta politikerii	47	57
Kommunenit politikerit	32	43
Kommunenit atorfillit	29	61
Katillugit	34	28

Inuit iliuseqarnissamik akisussaaffimmik, inuusuttut isumaat malillugu paarinnittuutinneqartut, 2011-mut sanilliullugit allaanerupput. 2013-mi politiit akisussaaffimmik annikinnerusumik tunineqarnerat assut soqutiginarpoq. 2013-mi 39 %-iisa politiit annertuumik akisussaaffeqarnerarlugit qinersimavaat 2011-mili 53 %-iusimapput. (Kisianni assigiinn-gissutsit mianeralugit tamarmik atuarneqassapput, inuusuttummi ikittuinnaat akissutaat kisimik misissorsimagatsigit). Taamaakkaluartoq inuusuttut isumaat nassuiassagaanni, mianersortumik oqartoqarsinnaavoq inuusuttut inuiaqatigiit aqqissusaaanerannut paasinnittariaasiat anginerulersimasoq.

Aamma soqutiginarpoq inuusuttut isumaqartut tarnip pissusaanik ilisimasallit, inuusuttut namminneq, atuarfik, naalakkersuisoqarfinni kommunenilu atorfillit iliuseqarnissamut akisussaaffimmik annertuumik paarinnittoqataasut. 2011-mut sanilliutissagaanni 2013-mi inuusuttut isumaqarput kikkut tamarmik akisussaaffimmik annertuumik tigungminnitsuusut.

Mianersorluni naliliissagaanni oqartoqarsinnaavoq inuusuttut imatut isiginnittariaaseqartut: akisussaaffik inunni ataasiakkaaniippoq nunap aaqqissuussaananeranut, peqatigiiffinnut politikerinullu attuumasuteqarpallaarani (takujuk *nunatta politikerii* kiisalu *kommunenit politikeri*).

EQIKKAANEQ

Nalunaarusiami misissorneqarpoq oktoberimi 2011 Youth Forum-mertoqareermat, inuusuttut pissutsinut assigiinngitsunut ilisimasaat isumaallu allanngorsimangersut; inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut periarfissaasinnaasullu pillugit.

Apeqqutit tallimat akineqartikkusutagut suliarisimavagut:

1. Inuusuttut isumaqarpat inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut periarfissaasinnaasullu pillugit ilisimasatik annerulersimasut 2011-mut sanilliullutik?
2. Inuusuttut inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut periarfissaasinnaasullu pillugit imminnut oqaloqatigiinnerulersimappat?
3. Inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutit pillugit qanoq isumaqarpat? Qanoq ilisimasaqartigippat?
4. Inuusuttut isumaat malillugu iliuuseqarfigeqqusaat allanngorsimappat 2011-mut sanilliullugit?
5. Inuusuttut isumaat malillugu iliuuseqarnissamut akisussaasut kikuuppat?

Apeqqutinut taakkununga naatsumik eqikkalaassuagut. Naqissuseqqikkusupparput inuusuttut ikittuinnaat misissuinermi peqataasimmata.

Taamaattumik akissutigisimasaat inuusuttunut tamanut Kalaallit Nunaanniittunut tarrarsortutut isikkoqarsinnaanngillat. 2011-mi 2013-milu misissuinerit ineneri inuusuttunut peqataasunuinnaq attuumassusilerneqasapput.

APEQQUTIT TALLIMAT AKISSUTAAT

- Apeqquut 1. Inuusuttut isumaqarpat inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut periarfissaasinnaasullu pillugit ilisimasatik annerulersimasut 2011-mut sanilliullutik?

Inuusuttut isumaat malillugu ilisimasaat allanngorsimannngillat. 2011-mi ilisimasaqarluareersimapput tamannalu allanngorsimannngilaq 2013-mi. Allannngortutuaasoq tassaavoq inuusuttut paasissutissanik aallertarfii amerlanerulersimaneri. Isumaat malillugu allannngortoqarsimannngikkaluartoq oqartoqarsinnaavoq inuusuttut ilisimasaat amerlanerulersimassasut, paasissutissanimmi aallerfigisartagaat amerlanerulersimammata. (Kapitel 3 takuuk).

- Apeqquut 2. Inuttut ajornartorsiutit pillugit inuusuttut 2013-mi eqqartuineruppat 2011-mut sanilliullugu?

2011-mi 2013-milu apeqquummut akissutigisimasaat assigiittorujussuupput. Inuusuttuniit inuttut ajornartorsiutit periarfissallu soqutigineqarluarput. Inuusuttut 75 %-iisa oqaloqatigiissutigisarpaat; ilaasa assut ilaasalu annikin-nerusumik. Amerlanerillu isumaqarput eqqartornissaat ajornarneq ajortut, 29-lli isumaqarput ajornartartut. (Kapitel 3 takuuk).

- Apeqquut 3. Inuusuttut inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutaasinnaasut maannakkut qanoq isumaqarfigivaat?

2011-mut sanilliullugit 2013-mi akissutigisimasaat, toqqammaviatigut allanerunngillat. Marluuppulli allanngorsimasut. Siullermik inuusuttut politiinit, pinerluttarnitik tillinniartarnitillu pillugit ajornartorsiutigineqarneri misissuineri inuusuttut eqqumaffiginerulersimavaat ajornartorsiutitullu isiginerulersimallugit. Aappaattut inuusuttut meeqqat atuarfiat naammassereeraangamikku ilinniagaqaaqqilerneq ajornerat kiisalu suliffissaalernerat

ajornartorsiutitut isiginerulersimavaat 2011-mut sanilliullugu (kapitel 3 takuuk).

- Apeqquut 4. Inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani ajornartorsiutit pillugit inuusuttut iliuuseqarfigeqqusaat allaaneruppat, 2011-mut sanilliullugit?

2011-mi 2013-milu ajornartorsiutaatinnaasut, misissuinermi taaneqarsimasut tamaavimmik iliuuseqarfigeqquneqarsimapput. Iliuuseqartoqarnisaanullu kissaat allisimaqaaq 2013-mi – ajornartorsiutaasinnaasunut pingasunut tunngatillugu: 1) angajoqqaat hash-mik atuivallaarnerat pisutaalluni inuusuttut ajornartorsiortitaanerat, 2) inuusuttut annertunerusumik ilinniagaqannginnerat meeqqat atuarfianiit anereeraangamik kiisalu 3) inuusuttut tarnimikkut ajornartorsiortut (kapitel 4 takuuk)

- Apeqquut 5. Inuusuttut isumaat malillugu kikkut ajornartorsiutaasinnaasunut aaqqiinissamut iliuuseqarnissamut akisussaaffimmik tigungminnitsuuppat?

Kikkut ajornartorsiutaasinnaasunut aaqqiinissamut iliuuseqarnissamut akisussaaffimmik tigungminnitsuunerannut inuusuttut nalileeriaasiat assigiinngitsutigut allanngorsimapput. Kisianni 2011-mi 2013-milu angajoqqaat tigungminnitsuunerpaatut taaneqaqqissimapput. 2013-mi politiit tigungminnitsuunerannut isummernerat allanngorsimavoq, tassami akinernerit politiit qinersimammassuk. Tarnip pissusaanik ilisimasallit, atuarfik, inuusuttut namminneq, naalakkersuisoqarfinni kiisalu kommuneni atorfillit iliuuseqarnissamik akisussaaffimmik annertuumik tigungmiarnerat 2013-mi nalilersimavaat; 2011-miit amerlanerullutik. 2011-mi 2013-milu inuusuttut ikinnerussuteqartut isumaqarput naalakkersuisut/inatsisartut kiisalu kommuneni politikerit iliuuseqarnissamut akisussaaffimmik tigungminnittooqataasut (kapitel 5 takuuk).

Qulaani inernerit allanneqarsimasut takussutissiaapput inuusuttut Ilulissani ataatsimeersuaqataasimasut ukiut marluk qaangiummata isumaat ilisimasaallu qanoq inissisimanerannik. Akissutaat ukiunik marlunik angajulliunerulersimanerannik sunnigaasimapput, taamaasillutillu allatut eqqarsartariaaseqarlutik; pissutsinut aaliangersimasunut. Misissuinerullu inernerisa ilaat tassaavoq; inuusuttut sulii ilisimasaqarluarnerannik

kiisalu soqutiginninnerannik, inuiaqatigiinni inunnilu ataasiakkaani
ajornartorsiutaasinnaasut pillugit.

NAJOQQUTASSIAT

- Bjerregaard, P. & I.K. Dahl-Petersen (red.) (2008): *Befolkningsundersøgelsen i Grønland 2005-2007. Levevilkår, livsstil og helbred*. København: Statens Institut for Folkesundhed.
- Brochmann, H. (1992): *Bygden i Diskobugten*. København: Gyldendal.
- Christensen, E. (2013): *Ung i det grønlandske samfund. Unges viden om og holdning til sociale problemer og muligheder*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 13:16.
- Christensen, E. (2012): *NAKUUSA – vi vil og vi kan. En opfølgning på Youth Forum i Ilulissat 2011*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 12:12.
- Christensen, E., L.G. Kristensen & S. Baviskar (2009): *Børn i Grønland. En kortlægning af 0-14-årige børns og familiers trivsel*. København: SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd, 09:01.
- Curtis, T., F.B. Larsen, K. Helweg-Larsen & P. Bjerregaard (2002): "Violence, Sexual Abuse and Health in Greenland". *International Journal of Circumpolar Health*, 61, 2, s. 110-123.
- Departementet for Familie, Kirke, Kultur og Ligestilling (2011): *Redegørelse om børne- og ungestrategien*. Nuuk: Departementet.
- Folkver, P. & F. Hvilsom (1994): *Af den indre styrke. Beretninger om liv og død trehundrede kilometer nord for polarcirkelen*. Nuuk: Atuakkiorfik.

- Heinrich, J. (2010): *Eske Brun og det moderne Grønlands tilblivelse 1932-64*. Ph.d.-afhandling. Ilisimatusarfik. KVUG (Kommissionen for Videnskabelige Undersøgelser i Grønland).
- Joelsen, A. (2010): *Komparativ undersøgelse af primær socialisering i det traditionelle Grønland og dagens Grønland gennem det sociale netværk Facebook*. Bacheloropgave. Nuuk. Ilisimatusarfik. Afdeling for Samfundsvidenskab, Sociologi.
- Kahlig, W. & N. Banerjee (red.) (2007): *Børn og unge i Grønland – en antologi*. Nuuk: MIPI.
- Karsberg, S. (2012): *En undersøgelse af forekomsten af potentielt traumatiserende oplevelser og post traumatisk stress syndrom blandt grønlandske unge*. København: Videnscenter for Psykotraumatologi, Syddansk Universitet.
- NAKUUSA & MIO (2012): *Med kærlig hilsen ...* Nuuk: NAKUUSA og MIO.
- Nathansen, K.M. (2004): *Fra 'den gode skole' til 'det gode liv': En diskussion om styrkelse af den personlige udvikling i Grønland gennem en koordineret opbygning af emotionelle og sociale kompetencer i hjem, daginstitution og skole*. København: Danmarks Pædagogiske Universitet.
- Niclasen, B.V. & Bjerregaard, P. (red.) (2011): *Folkesundhed blandt skolebørn*. København: Statens Institut for Folkesundhed, Syddansk Universitet.
- Niclasen, B., K. Løngard, L. Laursen & C. Schnohr (2007): "Health on the Top. Results from the HBSC study in Greenland in 2006". [Original: Sundhed på Toppen. Resultater fra HBSC undersøgelsen i Grønland i 2006]. *Inussuk Arctic Research Journal*, 1:2007.
- Pedersen, C.P. & Bjerregaard, P. (2012): *Det svære ungdomsliv. Unges trivsel i Grønland 2011 – en undersøgelse blandt de ældste folkeskoleelever*. SIF's Grønlandstidskrifter nr. 24.
- Pedersen, J.M. (2001): *Grønlandske skolebørn ryger – en trussel for livet*. [Greenlandic Children Smoke – a Threat for Life] I: Jørgensen, P.S., B.E. Holstein & P. Due (red.): *Sundhed på vippen*. København: Hans Reitzels Forlag.
- Pedersen, J.M. (1997): *Sundhedsadfærd blandt grønlandske skolebørn*. [Health Behaviour among Greenlandic Schoolchildren]. DIKE's Grønlandsskrifter, nr. 8, København.

Schiermacher, M. (2010): *Den moderne qivittog – En tilstand af permanent midlertidighed*. Specialeafhandling. Københavns Universitet. Institut for Antropologi.

SFI'P NALUNAARUSIAI TAKUKKIT UKIUA

SFI-rapporter kan købes eller downloades gratis fra www.sfi.dk. Enkelte rapporter er kun udkommet som netpublikationer, hvilket vil fremgå af listen nedenfor.

- 13:01 Kjeldsen, M.M., H.S. Houlberg & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse. Udviklingen mellem 2002 og 2012*. 176 sider. ISBN: 978-87-7119-141-7. e-ISBN: 978-87-7119-142-4. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 13:02 Liversage, A., R. Bille & V. Jakobsen: *Den danske au pair-ordning*. 281 sider. ISBN: ISBN 978-87-7119-143-1. e-ISBN: 978-87-7119-144-8. Vejledende pris 280,00 kr.
- 13:03 Oldrup, H., A.K. Høst, A.A. Nielsen & B. Boje-Kovacs: *Når børnefamilier sættes ud af deres lejebolig*. 222 sider. ISBN: 978-87-7119-145-5. e-ISBN: 978-87-7119-146-2. Vejledende pris: 220,00 kr.
- 13:04 Lausten, M., H. Hansen & V.M. Jensen: *God praksis i forebyggende arbejde – samlet evaluering af dialogprojektet. Dialoggruppe – om forebyggelse som alternativ til anbringelse*. 173 sider. ISBN: 978-87-7119-147-9. e-ISBN: 978-87-7119-148-6. Vejledende pris: 170,00 kr.

- 13:05 Christensen, E.: *Ilasiaq. Evaluering af en bo-enhed for udsatte børn*. 75 sider. ISBN: 978-87-7119-149-3. e-ISBN: 978-87-7119-150-9. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 13:06 Christensen, E.: *Ilasiaq. Meeqqanut aarlerinartorsiortunut najugaqatigiiffimmik nalilersuineq*. 88 sider. ISBN: 978-87-7119-151-6. e-ISBN: 978-87-7119-152-3. Vejledende pris: 70,00 kr.
- 13:07 Lausten, M., D. Andersen, P.R. Skov & A.A. Nielsen: *Anbragte 15-åriges hverdagsliv og udfordringer. Rapport fra tredje dataindsamling af forløbsundersøgelsen af anbragte børn født i 1995*. 153 sider. ISBN: 978-87-7119-153-0. e-ISBN: 978-87-7119-154-7. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 13:08 Luckow, S.T. & V.L. Nielsen: *Evaluering af ressource- og risikoskema. Tidlig identifikation af kriminalitetstruede børn og unge*. 90 sider. e-ISBN: 978-87-7119-156-1. Netpublikation.
- 13:09 Winter, S.C. & V.L. Nielsen (red.): *Lærere, undervisning og elevpræstationer i folkeskolen*. 265 sider. e-ISBN: 978-87-7119-158-5. Netpublikation.
- 13:10 Kjeldsen, M.M. & J. Høgelund: *Handicap og beskæftigelse i 2012. Regionale forskelle*. 59 sider. ISBN: 978-87-7119-159-2. e-ISBN: 978-87-7119-160-8. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 13:11 Manuel, C. & A.K. Jørgensen: *Systematic review of youth crime prevention intervention – published 2008-2012*. 309 sider. e-ISBN: 978-87-7119-161-5. Netpublikation.
- 13:12 Nilsson, K. & H. Holt: *Halvering af dagpengeperioden og akutpakken. Erfaringer i jobcentre og A-kasser*. 80 sider. e-ISBN: 978-87-7119-162-2. Netpublikation.
- 13:13 Nielsen, A.A. & V.L. Nielsen: *Evaluering af projekt SAMSPIL. En udvidet modregruppe til unge udsatte mødre*. 66 sider. e-ISBN: 978-87-7119-163-9. Netpublikation.
- 13:14 Graversen, B.K., M. Larsen & J.N. Arendt: *Kommunernes rammevilkår for beskæftigelsesindsatsen*. 146 sider. e-ISBN: 978-87-7119-168-4. Netpublikation
- 13:15 Bengtsson, S. & S.Ø. Gregersen: *Integrerede indsatser over for mennesker med psykiske lidelser. En forskningsoversigt*. 106 sider. ISBN: 978-87-7119-169-1. e-ISBN: 978-87-7119-170-7. Vejledende pris: 100,00 kr.
- 13:16 Christensen, E.: *Ung i det grønlandske samfund. Unges holdning til og viden om sociale problemer og muligheder*. 58 sider. e-ISBN: 978-87-7119-171-4. Netpublikation.

- 13:17 Christensen, E.: *Kalaallit inniaqatigiivini inuusuttuaqqat. Inuusuttuaqqat inoqatigiinnermi ajornartorsintit periarfissallu pillugit ilisimasaat isummertariaasaallu.* 66 sider. e-ISBN: 978-87-7117-172-1. Netpublikation.
- 13:18 Vammen, K.S. & M.N. Christoffersen: *Unge selvskade og spiseforstyrrelser. Kan social støtte gøre en forskel?* 156 sider. ISBN: 978-87-7119-173-8. e-ISBN: 978-87-7119-174-5. Vejledende pris: 150,00 kr.
- 13:19 Fridberg, T. & M. Damgaard: *Volunteers in the Danish Home Guard 2011.* 120 sider. ISBN: 978-87-7119-175-2. e-ISBN: 978-87-7119-176-9.
- 13:20 Luckow, S.T., T.B. Jakobsen, A.P. Langhede & J.H. Pejtersen: *Bedre overgange for udsatte unge. Midtvejsvurdering af eftervernsinitiativet 'Vejen til uddannelse og beskæftigelse'.* 98 sider. ISBN: 978-87-7119-177-6. e-ISBN: 978-87-7119-178-3. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 13:21 Benjaminsen, L. & H.H. Lauritzen: *Hjemløshed i Danmark 2013. National kortlægning.* 182 sider. ISBN: 978-87-7119-179-0. e-ISBN: 978-87-7119-180-6. Vejledende pris: 180,00 kr.
- 13:22 Jacobsen, S.J., A.H. Klynge & H. Holt: *Øremærkning af barsel til fædre. Et litteraturstudie.* 82 sider. ISBN: 978-87-7119-181-3. e-ISBN: 978-87-7119-182-0. Vejledende pris: 80,00 kr.
- 13:23 Thuesen, F., H.B. Bach, K. Albæk, S. Jensen, N.L. Hansen & K. Weibel: *Socialøkonomiske virksomheder i Danmark. Når udsatte bliver ansatte.* 216 sider. ISBN: 978-87-7119-183-7. e-ISBN: 978-87-7119-184-4. Vejledende pris: 210,00 kr.
- 13:24 Larsen, M. & H.S.B. Houlberg: *Lønforskelle mellem mænd og kvinder 2007-2011.* 176 sider. ISBN: 978-87-7119-185-1. e-ISBN: 978-87-7119-186-8. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 13:25 Larsen, M. & H.S.B. Houlberg: *Mere uddannelse, mere i løn?* 50 sider. e-ISBN: 978-87-7117-188-2. Netpublikation.
- 13:26 Damgaard, M., Steffensen, T. & S. Bengtsson: *Hverdagsliv og levevilkår for mennesker med funktionsnedsættelse. En analyse af sammenhænge mellem hverdagsliv, samliv, udsathed og type og grad af funktionsnedsættelse.* 193 sider. ISBN: 978-87-7119-189-9. e-ISBN: 978-87-7119-190-5. Vejledende pris: 190,00 kr.
- 13:27 Holt, H. & K. Nilsson: *Arbejdsfastholdelse af skadelidte medarbejdere. Virksomhedernes rolle og erfaringer.* 100 sider. ISBN: 978-87-7119-191-2. e-ISBN: 978-87-7119-192-9. Vejledende pris: 100,00 kr.

- 13:28 Rosdahl, A., T. Fridberg, V. Jakobsen & M. Jørgensen: *Færdigheder i læsning, regning og problemløsning med IT i Danmark*. 410 sider. ISBN: 978-87-7119-193-6. e-ISBN: 978-87-7119-194-3. Vejledende pris: 400,00 kr.
- 13:29 Rosdahl, A., T. Fridberg, V. Jakobsen & M. Jørgensen: *Færdigheder i læsning, regning og problemløsning med IT i Danmark. Sammenfatning af resultater fra PLAAC*. 62 sider. ISBN: 978-87-7119-195-0. e-ISBN: 978-87-7119-196-7. Vejledende pris: 60,00 kr.
- 13:30 Christensen, E.: *Børn i Mælkebøtten. Fra socialt udsat til mønsterbryder?* 125 sider. ISBN: 978-87-7119-197-4. e-ISBN: 978-87-7119-198-5. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 13:31 Christensen, E.: *Meeqqat Mælkebøttenimiittut. Isumaginninnikkut aarlerinartorsiorturniit ileqqunik allannortitsisumut?* 149 sider. ISBN: 978-87-7119-199-8. e-ISBN: 978-87-7119-200-1. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 13:32 Bengtsson, S., H.E.D. Jørgensen & S.T. Grønfeldt: *Sociale tilbud til mennesker med sindslidelse. Den første kortlægning på personniveau*. 130 sider. ISBN: 978-87-7119-201-8. e-ISBN: 978-87-7119-202-5. Vejledende pris: 130,00 kr.
- 13:33 Benjaminsen, L., J.F. Birkelund & M.H. Enemark: *Hjemløse borgers sygdom og brug af sundhedsydelse*. 206 sider. ISBN: 978-87-7119-203-2. e-ISBN: 978-87-7119-204-9. Vejledende pris: 200,00 kr.
- 13:34 Larsen, L.B. & S. Bengtsson: *Talblindhed. En forskningsoversigt*. 175 sider. ISBN: 978-87-7119-205-6. e-ISBN: 978-87-7119-206-3. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 13:35 Larsen, M.: *Lønforskelle mellem mænd og kvinder i industrien. Medarbejdere med håndværkspræget arbejde eller operator- og monteringsarbejde*. 978-87-7119-207-0. Netpublikation.
- 13:36 Bille, R., M.R. Larsen, J. Høgelund & H. Holt: *Falcks partnerskabsmodel på sygedagpengeområdet. Evaluering af et offentligt-privat samarbejde*. 234 sider. ISBN: 978-87-7119-208-7. e-ISBN: 978-87-7119-209-4. Vejledende pris: 230,00 kr.
- 13:37 Kjeldsen, M.M. & J. Høgelund: *Effektmåling af Forebyggelsesfondens projekter*. 96 sider. ISBN: 978-87-7119-210-0. e-ISBN: 978-87-7119-211-7. Vejledende pris: 90,00 kr.
- 13:38 Björnberg, U. & M.H. Ottosen (red.): *Challenges for Future Family Policies in the Nordic Countries*. 260 sider. ISBN: 978-87-7119-212-4. e-ISBN: 978-87-7119-213-1. Vejledende pris: 250,00 kr.

- 13:39 Christoffersen, M.N. & A. Højen-Sørensen: *Børnehavens normeringer. En forskningsoversigt over opgørelsesmetoder*. 116 sider. e-ISBN: 978-87-7119-214-8. Netpublikation.
- 13:40 Holt, H., V. Jakobsen & S. Jensen: *Virksomheders sociale engagement. Årbog 2013*. 170 sider. ISBN: 978-87-7119-216-2. e-ISBN: 978-87-7119-217-9. Vejledende pris: 170,00 kr.
- 13:41 Aner, L.G., A. Høst, W. Alim, A. Amilon, I.K. Nielsen & C.L. Rasmussen: *Boligsociale indsatser og buslejestøtte. Midtvejsevaluering af Landsbyggefondens 2006-2010 pulje*. 220 sider. ISBN: 978-87-7119-218-6. e-ISBN: 978-87-7119-219-3. Vejledende pris: 220,00 kr.
- 13:42 Bengtsson, S. & S. G. Knudsen: *Integration af behandling og social indsats over for personer med sindslidelse. Evaluering af seks forsøg*. 124 sider. ISBN: 978-87-7119-220-9. e-ISBN: 978-87-7119-221-6. Vejledende pris: 120,00 kr.
- 14:01 Bach, H. B. & M. R. Larsen: *Dagpengemodtageres situation omkring dagpengeophør*. 135 sider. e-ISBN: 978-87-7119-223-0. Netpublikation.
- 14:02 Loft, L. T. G.: *Parinterventioner og samlivsbrud. En systematisk forskningsoversigt*. 81 sider. e-ISBN: 978-87-7119-225-4. Netpublikation.
- 14:03 Aner, L. G. & H. K. Hansen: *Flytninger fra byer til land- og yderområder. Højtuddannede og socialt udsatte gruppers flytninger fra bykommuner til land- og yderkommuner – Mønstre og motiver*. 169 sider. e-ISBN: 978-87-7119-226-1. Netpublikation.
- 14:04 Christensen, E.: *2 år efter starten på Nakuusa*. 154 sider. e-ISBN: 978-87-7119-228-5. Netpublikation.
- 14:05 Christensen, E.: *NAKUUSA aallartimmalli ukiut marluk qaangiuneri*. 158 sider. e-ISBN: 978-87-7119-228-5. Netpublikation.
- 14:06 Bengtsson, S., L. B. Larsen & M. L. Sommer: *Døvfødte børn og deres livsbetingelser*. 147 sider. ISBN: 978-87-7119-232-2. e-ISBN: 978-87-7119-233-9. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 14:07 Larsen, L. B., Bengtsson, S. & M. L. Sommer: *Døve og døvblevne mennesker. Hverdagsliv og levevilkår*. 169 sider. ISBN: 978-87-7119-234-6. e-ISBN: 978-87-7119-235-3. Vejledende pris: 160,00 kr.
- 14:08 Oldrup, H. & A. Højen-Sørensen: *De aldersopdelte fokusområder i ICS. Kvalificeringen af den socialfaglige metode*. 189 sider. e-ISBN: 978-87-7119-236-0. Netpublikation.

- 14:09 Fridberg, T. & L. S. Henriksen: *Udviklingen i frivilligt arbejde 2004-2012*. 291 sider. ISBN: 978-87-7119-237-7. e-ISBN: 978-87-7119-238-4. Vejledende pris: 290,00 kr.
- 14:10 Lauritzen, H. H.: *Ældres ressourcer og behov i perioden 1997-2012. Nyeste viden på baggrund af ældredatabasen*. 142 sider. ISBN: 978-87-7119-239-1. e-ISBN: 978-87-7119-240-7. Vejledende pris: 140,00 kr.
- 14:11 Larsen, M. R. & J. Høgelund: *Litteraturstudie af handicap og beskæftigelse*. 202 sider. ISBN: 978-87-7119-241-4. e-ISBN: 978-87-7119-242-1. Vejledende pris: 200,00 kr.

NAKUUSAP AALLARTINNERATA UKIUT MARLUK KINGORNA

Nalunaarutissami suliaqarnermi paasinierneqarpoq 2011-mi Ilulissani Youth Forum-imi inuusuttut peqataasut inuiaqatigiinni pissutsinut tunngasut pillugit isumaat periusaallu nikeriarsimangersut.

Youth Forum tassaavoq suliniutip NAKUUSAp sammisassaqaqtitsinera siulleg; Ilaqutariinnermut Inatsisinillu Atuutsitsinermut Naalakkersuisoqarfik, Naalakkersuisut kiisalu UNICEF Danmark suleqatiginerisigut ingerlanneqartoq. Suliniutip anguniagarai meeqqat atungarisaasa pitsanngorsarneqarnissaat aammalu FN-ip meeqqat pillugit isumaqatigiissutaat naapertorlugu meeqqat tunngaviusumik piginnaatitaaffiisa qulakkeerneqarnissaat.

Youth Forum-ip 2011-imi 2013-imilu ingerlanneqarnerani inuusuttut peqataasartut isumaasa periusaasalu qanoq nikeriartigisimanerat misissorniarlugu apeqqutinik assigiinnik tunineqarsimapput. Nalunaarusiap inernerit 2013-imeersut imarai, nikeriarnertu annikissimasoq inernerit ersersippaat.

Inernerit katiternerisigut aammattaq ersersinneqarpoq inuusuttut arlallit isumaqartut inuiaqatigiinni ajornartorsiutit isumaginissaannut inuit immikkut ittunik suliallit akisussaaffik tigummigaat; tassa nunatta aaqqissuussaananeranut ingerlatsisunut, peqatigiiffinnut, politikernullu akisussaafignerarneqarlutik.